

Białystok, 25.08.2013 r

Prof. dr hab. Adam Krętowski

Klinika Endokrynologii, Diabetologii i Chorób Wewnętrznych

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

ul.M.Curie-Skłodowskiej 24 a

15-267 Białystok

Ocena dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej

dr n. med. Hady Razak Hady

z I Kliniki Chirurgii Ogólnej i Endokrynologicznej, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

I. Dane biograficzne i przebieg kariery zawodowej

Dr n. med. Hady Razak Hady urodził się w 1963 roku w Najafie w Iraku. W roku 1983 rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku, które ukończył w 1990 roku. Już w okresie studiów wykazywał wysoką aktywność naukowo-kliniczną uczestnicząc w pracach naukowych Studenckiego Towarzystwa Naukowego przy Klinice Chirurgii Gastroenterologicznej AMB oraz pracach klinicznych Oddziału. Od ukończenia studiów szkolił się i pracuje w I Klinice Chirurgii Ogólnej i Endokrynologicznej Akademii Medycznej w Białymstoku początkowo w ramach stypendium Towarzystwa Polsko-Arabskiego, w latach 1998-2000 jako wolontariusz, od 2000 roku jako asystent, a od 2004 roku jako adiunkt Kliniki. W 2001 roku uzyskał obywatelstwo polskie. Dr n. med. Hady Razak Hady jest specjalistą chirurgii ogólnej II stopnia (1998 r). Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 2000 roku na podstawie pracy „Rak zewnątrzwydzielniczej części trzustki – występowanie, diagnostyka i możliwości chirurgicznego leczenia” uzyskał. Promotorem rozprawy doktorskiej był Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Puchalski.

Dr Hady Razak Hady jest członkiem Towarzystwa Chirurgów Polskich (TCHP): członkiem Sekcji Wideochirurgii oraz Sekcji Chirurgii Metabolicznej i Bariatrycznej. Od 2007r. jest również członkiem International Federation for the Surgery of Obesity and Metabolic Disorders (IFSO) skupiającej ekspertów z dziedziny chirurgii bariatrycznej.

II. Praca habilitacyjna

Praca habilitacyjna dr Hady Razak Hady „Operacje restrykcyjne w leczeniu otyłości olbrzymiej (regulowana opaska żołądkowa i mankietowa resekcja żołądka) i ich wpływ na BMI, poziom greliny, gospodarkę węglowodanową i lipidową oraz choroby towarzyszące” jest monotematycznym cyklem 5 prac oryginalnych w których Habilitant jest pierwszym autorem w 4 pracach i drugim w 1 publikacji:

1) Hady Razak Hady, Robert Łukasz Zbucki, Magdalena Łuba, Paweł Gołaszewski, Robert Jerzy Ładny, Jacek Dadan. Obesity as a social disease and the influence of environmental factors on BMI in own material. *Advances in Clinical and Experimental Medicine* 2010; 19, 3: 369-378 (IF 0,103, MNiSW 13 pkt.)

2) Jacek Dadan, Hady Razak Hady, Robert Łukasz Zbucki, Paweł Iwacewicz, Artur Bossowski, Irena Kasacka. The activity of gastric ghrelin positive cells in obese patients treated surgically. *Folia Histochemica et Cytobiologica* 2009; 47, 2: 307-313 (IF 1,081, MNiSW 13 pkt.)

3) Hady Razak Hady, Jacek Dadan, Paweł Gołaszewski, Kamil Safiejko. Impact of laparoscopic sleeve gastrectomy on body mass index, ghrelin, insulin and lipid levels in 100 obese patients. *Videosurgery and Other Miniinvasive Techniques* 2012; 27: 1-9 (IF 1,000, MNiSW 15 pkt.)

4) Hady Razak Hady, Jacek Dadan, Magdalena Luba. The influence of laparoscopic sleeve gastrectomy on metabolic syndrome parameters in obese patients in own material. *Obesity Surgery* 2012; 22, 1: 13-22 (IF 3,286, MNiSW 40 pkt.)

5) Hady Razak Hady, Paweł Gołaszewski, Robert Łukasz Zbucki, Jacek Dadan. The influence of laparoscopic adjustable gastric banding and laparoscopic sleeve gastrectomy on weight loss, plasma ghrelin, insulin, glucose and lipids. *Folia Histochemica et Cytobiologica* 2012; 50, 2: 292-303 (IF 0,807, MNiSW 15 pkt.)

Prace stanowiące oceniane osiągnięcie naukowe są opublikowane w czasopismach indeksowanych w bazie Thomson Reuters (lista filadelfijska) a ich łączny IF wynosi 6,277 (96 pkt MNiSzW), w tym 1 praca jest zamieszczona w wysokopunktowanym czasopiśmie zagranicznym *Obesity Surgery* (IF 3,286, MNiSW 40 pkt.).

Tematyka prac jest bardzo aktualna a badania opierają się na własnym materiale klinicznym pacjentów operowanych z powodu otyłości olbrzymiej (n=130). Na podstawie wykonanych badań habilitant formułuje w Autoreferacie interesujące wnioski, które poszerzają wiedzę na temat efektów metabolicznych chirurgicznego leczenia otyłości oraz potencjalnych mechanizmów warunkujących skuteczność alternatywnych metod terapii bariatrycznej.

W przeprowadzonych badaniach wykazano, że komórki X/A żołądka wykazują hypoaktywność, co koreluje z niskimi stężeniami greliny w osoczu u otyłych pacjentów. U pacjentów po operacji LSG zaobserwowano istotne obniżenie stężenia greliny, co może być kluczowym czynnikiem powodującym utratę masy ciała w tej grupie pacjentów. Zdaniem Habilitanta obserwowana po operacji LAGB niewielka zmiana stężenia greliny może wynikać ze zmiany nawyków żywieniowych spowodowanych restrykcją żołądka, nie koreluje natomiast z utratą masy ciała.

Dr Hady Razak Hady wykazał, że zabiegi restrykcyjne LSG i LAGB nie prowadzą do istotnych zaburzeń wchłaniania, wykazując dużą skuteczność w utracie masy ciała, przy czym lepszy efekt utraty masy ciała (wyższe wartości %EBL i %EWL) obserwuje się po zabiegu LSG. Ponadto zarówno metoda LSG, jak i LAGB zmniejszają objawy chorób towarzyszących: układu krążeniowo-oddechowego, kostnowątkowego i depresji. W niewielkim odsetku pacjentów z GERD i zapaleniem przełyku po zabiegach restrykcyjnych dochodzi do intensyfikacji objawów.

Jakkolwiek najnowsze piśmiennictwo sugeruje największe korzyści metaboliczne przy wykonywaniu zabiegów klasycznych zabiegów Roux Y Gastric Bypass (RYGB) Habilitant wykazał, że zabiegi restrykcyjne (LSG, LAGB) także przynoszą ze sobą znaczne korzyści metaboliczne.

Za szczególnie cenne z punktu widzenia praktycznego uważam wprowadzenie przez Habilitanta własnej modyfikacji techniki zabiegowej mankietowej resekcji żołądka: rozpoczęcie resekcji żołądka 2-4 cm od odźwiernika, przedłużenie okresu adaptacji staplera liniowego, odstąpienie od obszywania linii staplerowania pozwoliło skrócić czas zabiegu wraz z jednoczesnym uniknięciem powikłań około i pooperacyjnych.

III. Istotna działalność naukowa

Dorobek naukowy dr Hadego Razaka przedstawiany w autoreferacie obejmuje 28 prac oryginalnych (w tym 2 prace w druku oraz 3 w suplementach czasopism), 13 prac przeglądowych, 7 opisów przypadków oraz 7 rozdziałów w monografiach lub podręcznikach. Łączny IF wszystkich prac opublikowanych w czasopismach indeksowanych przez bazę Thomson Reuters wynosi 20,151 (433 pkt MNiSzW), w tym IF prac oryginalnych opublikowanych 10,357 (243 pkt MNiSzW) , a prac przeglądowych 8,161(111 pkt MNiSzW).

Intensywny rozwój zawodowy dr Hadego Razaka Hady korelował z działalnością naukową, która obejmuje 3 główne obszary badawcze:

1/ patogeneza, diagnostyka i chirurgiczne leczenie nowotworów przewodu pokarmowego, w tym nowotworów zewnątrzwydzielniczej części trzustki i jelita grubego – 8 publikacji,

2/zastosowanie technik małoinwazyjnych w chirurgii przewodu pokarmowego i jamy brzusznej -5 publikacji,

3/badanie mechanizmów patogenetycznych powikłań otyłości olbrzymiej i skuteczności operacji bariatrycznych (chirurgia metaboliczna), których tematyka stanowi rozprawę habilitacyjną – 12 publikacji.

Za najistotniejsze osiągnięcia w dorobku naukowym (pozahabilitacyjnym) dr Hady Razak Hady uważam umiejętność łączenia pracy klinicznej z badaniami naukowymi: w tym połączenia wdrażania nowoczesnych metod chirurgicznych z interesującymi badaniami naukowymi o charakterze klinicznym, które mają największy wpływ na właściwe decyzje terapeutyczne i opiekę nad pacjentami.

Zdaniem Recenzenta zarówno ilość, jak i jakość prac stanowiących dorobek naukowy jest znacząca dla aktywnie praktykującego chirurga i wystarczająca do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Znaczna część badań była finansowana z funduszy statutowych UMB – w latach 2008-2012 Habilitant był kierownikiem lub współwykonawcą 9 projektów, uczestniczył w realizacji 1 grantu finansowanego ze środków pozastatutowych. Za działalność naukową otrzymał 4 krotnie wyróżnienia za prezentowane prace na zjazdach krajowych oraz zespołową nagrodę Rektora UMB.

IV. Działalność dydaktyczna i organizacyjna

W ramach obowiązków asystenta, potem adiunkta Kliniki Chirurgii Ogólnej i Endokrynologicznej Habilitant prowadził działalność dydaktyczną obejmującą prowadzenie ćwiczeń, seminariów i wykładów dla studentów IV i V roku Wydziału Lekarskiego UMB z zakresu chirurgii ogólnej oraz zajęć z chirurgii ogólnej i małoinwazyjnej dla studentów z kierunku pielęgniarstwa, dietetyki, ratownictwa medycznego i położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu UMB. Dotychczas był opiekunem 12 prac magisterskich i 4 prac licencjackich na Wydziale Nauk o Zdrowiu UMB. Ponadto na WL UMB dr Hady Razak Hady pełnił funkcję koordynatorem zajęć z chirurgii ogólnej dla studentów III roku stomatologii. Prowadzi także liczne podyplomowe szkolenia praktyczne i wykłady w ramach Białostockiego Oddziału Towarzystwa Chirurgów Polskich (TCHP) i/lub Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii z zakresu chirurgii laparoskopowej skierowanej do chirurgów pracujących na terenie województwa podlaskiego.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitant uczestniczył w pracach licznych komitetów organizacyjnych: V-go Sympozjum Sekcji Viscero-Syntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich w

Mikołajkach (1996), Zjazdu Polsko-Białoruskiego (1999r), „Polsko-Japońskich Dni Chirurgicznych” (2003r), 62-go Ogólnopolskiego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich (2005), Podlaskich Sympozjów Chirurgicznych „Postępy w chirurgii”(2007,2008), a w 2010 roku w III Podlaskim Sympozjum Chirurgicznym „Postępy w Chirurgii Metabolicznej”. W 2011r był aktywnym członkiem komitetu organizacyjnego III Międzynarodowej Konferencji Chirurgii Metabolicznej a w 2012r. VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pt. „Nowe Trendy i Kontrowersje w chirurgii endokrynologicznej oraz bariatrycznej”.

Podsumowanie

Znaczna część dorobku naukowego oraz praca habilitacyjna dr n med. Hady Razak Hady dotyczy bardzo ważnego narastającego problemu społecznego i zdrowotnego jakim jest epidemia otyłości i w istotnej części ma nowatorski charakter, stanowi twórczy wkład w rozwój wiedzy o mechanizmach warunkujących efektywność chirurgicznych metod terapii otyłości olbrzymiej, ich bezpieczeństwie i skuteczności w terapii zespołu metabolicznego oraz zapobieganiu/łagodzeniu skutków otyłości.

Habilitant jest bardzo dobrym chirurgiem praktykiem, który zgromadził znaczący dorobek naukowy oraz wykazał umiejętności współpracy z innymi jednostkami badawczymi w celu lepszego wykorzystania możliwości klinicznych, co świadczy o Jego dojrzałości naukowej i uzasadnia nadanie Dr Hady Razak Hady stopnia doktora habilitowanego. Na podstawie oceny całokształtu dorobku naukowego oraz pracy habilitacyjnej przedstawiam Pani Dziekan i Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku moją pozytywną opinię w sprawie nadania Dr Hady Razak Hady stopnia doktora habilitowanego.

Prof. dr hab. Adam Krętowski

Klinika Endokrynologii, Diabetologii i Chorób Wewnętrznych

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku